

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminea, F6i'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6' cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 96.

Brasiovu 21/9 Decembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania'a.

Brasiovu 20 Dec. 1872.

Am panditu cu atentiune, d6ra se va exprime noulu ministeriu si in obiectulu multiumirii nationalitatiloru, inse afara de respunsulu min. Szlavy la interpellarea lui Lonyay in conferinti'a partitei deakiane, n'am cititu nece o expectorare. Lonyay ad. interpell6 pe min. pres. Szlavy: d6ca are de cugetu a se tiené de politic'a ministeriului de mai nainte, de sub densulu, in politic'a interi6ra a nationalitatiloru, care st6 in legatura strinsa cu politic'a exteri6ra si cu cestiunea Serb6sca, deakistii se pretenda ac6sta dela noulu ministeriu. Szlavy respunse, ca elu va face t6te pentru apararea integritatii cor6nei Ungariei, inse se va tiené strinsu intre marginile indreptarii legale. — E curiosu, d6ca nu si tendentiosu, a calari totu pre integritatea cor6nei, de cate ori e vorb'a despre multiumirea pretensiuniloru nationali, c6 cum nationalitatile ar' fi dusmane integritatii cor6nei, la ceea ce neci trecutul istoricu, neci presentulu, neci viitoriulu nu indreptatiesce pe neme, neci macaru a prepune.

Deputatii nationali se nu mai suferé ac6sta incriminare nemeritata, protestandu odata pentru totudeuna serbatoresce in contra acestei apucaturi ignomini6se, pe care romanii fora cea mai irritata indignatiune nu o mai potu mistui. Pretendemu moralitate si in politica, precum ne amu doveditu si noi morali si patrioti totudeuna facia cu statulu si tronulu.

Ministeriu nou!?

Abi6 siese ani suntu, de candu vechi'a Austria falnica, prin nenumeratii ei ministri nesinceri, a ajunsu a fi pusa apr6pe in paralela cu nefericitele plaiuri din muntii Balcanului, de sub ocarmuirea vampirica a impotentiloru despoti, a sultaniloru decrepiti. Adi, mane suntu siese ani de candu Austria'a, odeni6ra poternica si respectata, a devenitu pred'a desbinarei stricati6se in dualismu. —

Adeveratii fii si amici ai Austriei, cari ei consultau „Federalismulu“, n'au avutu si n'au grati'a ascultarii.

S'au ruptu tierrele, s'au ruptu dimpreuna cu ele si pop6rele. Duoi domnescu dupa bunu placulu loru, nemtii dincolo si ungurii dinc6ce de Lait'a, éra Romanii si Slavii, elementulu si poterea ambe-loru p6rti, gemu apasati, innapoiati si plangu de caderea acestui fromosu imperiu milenariu, provenita din neprecautiunea acestoru d6ue soiuri favorite de s6rte.

Venturi reci si aspre sufla preste man6sele otare ale Austriei, nevoie si calamitati ventue pop6rele ei pe siese ani inc6ce, ca-ci dreptatea, sugrumata de volnicia anarchica a disparutu si a lasatu triste urme dupa sine. . . .

Se ni intorcemu acum'a ochii spre p6rtile n6stre, se privimu la balaurulu pentru a carui randia li pare la multi, ca am fi destinati.

In siese ani, de candu si Pest'a a inceputu a -si aret6 darurile domnirii sale, pop6rale Ungariei si ale Ardealului au vediutu 17 schimbari si stramutari in ministeriulu ungurescu. In septemanile

trecute s'a intemplatu cea mai recenta schimbare, si inca: una dintre cele mai rare, mai curi6se. Vestitululu ministeriu Lonyay a caditu, inse intregu ministeriulu a remasu, numai Lonyay s'a dusu.

Irritatiunea, ce e dreptu, a fostu mare, indignatiunea inse si mai mare, deci una buna portia a fostu necessaria pentru a alin6 aceste vifore pericul6se, si s6rtea nimeri pre Lonyay, pre celu mai voinicu si escelinte, se fia mnielulu sacrificiului. O s6rte neindurata!

Portarea diarialoru maghiaro-judane si combinatiunile loru dupa caderea lui Lonyay suntu multe, diferite si unele chiaru pré caracteristice. Inse acestea nu le vomu analis6, s'au cernutu si venturatu destulu in 2 septemane intregu. Lonyay a caditu ca-ci de lu mai tieneau cu forti'a ai sei, atunci nu sciu ce pretiu mai avea moralitatea in Ungari'a. si ce aru mai fi datu lumea pre popuru si guvernulu ungurescu. Una compromitere urm6 celeilalte, unu fiasco er6 in calcaiulu celui-alaltu, suspiciunarele, vorbele rele despre jafu etc. etc., aglomerate in lume, in camera au isbucnit, pre deasupr'a nesce inconveniente si cu unii din famili'a domnit6ria, in fine sistem'a inradacinata, a imobilei si iscusitei oppositiuni, d'a combate, compromite si debilit6 guvernulu actualu, inaintea lumei, a partidei si a domnitoriului; au fostu si suntu totu atatea motive. din cari unu Lonyay a fostu silitu cu ochi lacrimandi si voce tremurenda se dica dorerosulu adio dulcelui scaunu presidiale.

Astadi ocupa dlu Szlavi, fostu min. de comerciulu, loculu lui Lonyay. Multi suntu curiosi, d6ca Szlavi va fi in stare a face bine cu caracterulu seu laudatu de curatu si sinceru, ceea ce a inceputu Lonyay si a stricatu si incalmacitu prin nemultiamit6ria sa astutia, si resbunet6ria infidelitate si nesinceritate, cu care tract6 si pertract6 multe lucruri si cause. Ba, curiositatea unor'a merge si mai de parte, ei aru doré se p6ta scie, d6ca actualulu min, presiedinte ung. facia de romanii ardeleni, adeca in cestiunea uniunei Ardealului cu Ungari'a, ce portare va observ6. Va resplati si elu c6 si Lonyay, cu lasitate si pusilanimitate nedemna de unu barbatu, care pretinde a fi de statu, prevenirea si sinceritatea Romaniloru din Ardealu; séu se va port6 dupa cum se cuvine unui capu alu guvernului, care are se conduca tierr'a si pop6rele la inffiorire si multiumire. Vomu vidé.

Din capulu loculu inse cutediulu a opin6, ca d6ca si actualulu guvernulu va urm6 nealteratu politic'a observata dela 1867 in c6ce, d'a sican6, d'a innapoi6, d'a sugrum6 moralicesce in totu modulu si pre totu passulu natiunile nemaghiare din Ungari'a, Croati'a si Ardealu, atunci greu potu se credu, ca minister. lui Szlavi va differi cu una picatura de celu Lonyayanu.

Cu placere am inghiti rusinea, d6ca ne am vidé amaru insielati in opiniunea n6stra, inse pana plutescu nuori negri pre deasupr'a, nu potemu scap6 de temerea grandinei. Oppositiunea, dupa portarea ei ultima din camera si dupa lamentatiunile guvernamentaliloru, se vede a observ6 si facia de acestu guvernulu totu strategi'a, folosita contra lui Lonyay, pentru ca opposit. a mirositu, ca apropianduse érn'a lupulu si-a lapedatu perulu, d6ra naravulu ba.

Cu t6te acestea, actualulu ministru presiedinte, c6 atare, n'a facutu inca nimic'a, deci ni rezervamu

bonavointi'a pre mai tardiu a ni dá opiniunea, dupa ce va fi facutu ceva, reu séu bine, mai alesu in cestiunea n6stra a Romaniloru ardeleni. . . .

Valeriu.

Fagarasiu in 19 Decembre 1871.

Se alesera si aici deputati, in cerculu superioru se alése Maday, care la votisare a avutu „6meni de incredere“ pe avocatulu Ioane Romanu, nascutu romanu si pe adv. Arnold Fritzman, nascutu sasu.

In cerculu de diosu se alése Teleki facia cu br. Ursu, pe care l'au candidatu Geschefferii activisti — pe semne numai c6 se cada. Popu Mateiu Gridanulu inca au fostu p'aici dér' actiunarii electorali s'au opusu candidarii lui, c6 nu cumva se se periclitizeze grasele statute facute cu bancherulu Maday.

Cu t6ta ac6sta portare perfida a actiunariloru activisti facia cu pretinsii loru candidati br. Ursu si Mateiu, actiunarii totusi avura nerusinarea a dechiar6 in „Federatiune“, ca ei au candidatu pe br. Ursu si pe P. Mateiu, pasivistii inse le au stricatu tréb'a, decidiendu a remané pe lunga pasivitate.

Éta cum au candidatu pe br. Ursu, si l'au alesu de l'au friptu, cu t6te ca n'avea trebuintia de falsivitatea loru.

Atat'a pe scurtu, mai pe largu catu mai curendu.

Infamia, scandalu, blamagiu!!! nu sciu cum se dicu mai bine, ca-ci -ti sta mintea in locu, candu le audi, dér se mai fi fostu si martoru oculatu! . . . Acum se védia orbii, ca ce interese va apara Maday si Teleki, romane ori maghiare si inca aristocratice, ore pentru prosperarea ori pentru trantirea romaniloru Fagarasiani?! X.

Clusiu in 15 Dec. 1872.

C6 on. publicu cetitoriu se scie, ce se mai intempla pre la noi in tractulu gr. cat. alu Clusiuului in sfer'a beseric6sca si scol. venu a Ve incunoscienti6 despre unele lucrari mai moment6se pertractate in sinodulu protopopescu tienutu in 28 Nov. a. c.

a) Dupa ce in anulu trecutulu s'a fostu decisu a se infienti6 unu fondu scol. tractuale, acum s'a rationatu despre starea acelu fondu, carele de presente are 136 fl. v. a. Écca ce potu face poteriile unite! Ce capitaluri nationali ne-amu poté face prin asociatiuni, d6ca amu fi cu totii petrunci de zelu adeveratu nationale!

Scopulu fondului mentionatu e c6, cu tempu iumultinduse, se se cumpere in totu anulu din interusuriulu capitalului carti scol. pentru tractulu intregu si alte de lipsa pentru sc6le.

b) S'a rationatu despre starea fondului reuniunei docentiloru tractuali, si alu bibliotecei tractuali.

c) Dupa ce sc6le tractuali in anii trecuti s'au provediutu cu tabele de parete, si mape, si in parte cu tabele de ist. naturale si masine de calculatu, s'a decisu c6 in anulu acest'a se se procure pentru t6te sc6lele tractuali globure romanesci.

d) Dupa ce preotulu e pentru poporulu seu nu numai parente sufletescu, ci datatoriu de consiliu si in cele nebesericesci, cari conducu la buna-

starea materiale si morale a poporului seu, preotii tractuali s'au provocatu a-si portá jurnale romanesci pentru cultivarea s'a propria si luminarea poporului seu.

e) S'a ratiocinatu despre tec'a tractuale facuta cu spesele tractului pentru archivulu protopopescu.

f) Pentru incungiuirarea dificultatiloru si a ne-regularitatiloru pre venitoriu s'a decisu a se tipari protocoale de perceptiuni si erogatiuni pentru beserice si scole.

g) S'a completatu senatulul scol. protop.

h) La propunerea dlui secret. minist. Lad. Vaida s'a decisu a se face in fiacare parochia unu protocoalu, in care se se insemne celi benemeritati pentru beserica si scola insemnandu-li-se faptele bune facute pre terenulu besericescu si scol. spre a dá indemnu si altor'a a se destinge in fapte bune.

i) S'a alesu unu eshortatoriu spirituale pentru sinodulu de primavéra tienendu in joi'a inainte de septeman'a patimeloru.

Terminanduse si alte obiecte de mai pucina insemnate s'a inchiatu sinodulu, dupa care s'au facutu colecta pentru monumentulu lui Iancu, care Vi o strapunu in suma de 20 fl. 60 cr. spre a o inainta la locul destinatu, si anumitu: dela DD. Lad. Popu 1 fl., prot. Gav. Popu 1 fl., Lad. Vaida 1 fl., Nic. Popu par. in Fenesiu 1 fl., Vas. Dumitrescu 1 fl., Dem. Cosm'a par. 1 fl., Mich. Deacu par. 1 fl., Ioane Sarc'a cur. prim. 10 cr., Gav. Papu capel. 50 cr., I. Podoba si Giurgiu parochi 1 fl., Adamu Maioru docente 1 fl., Vasiliu Nicora docente 20 cr., Vas. Popu doc. 20 cr., Ioane Bochisiu par. 20 cr., Teodoru Parauanu 20 cr., Nicolau Baldi par. 40 cr., Vasiliu Bochisiu 50 cr., Const. Caianu 20 cr., Iac. Muresianu 30 cr., Vas. Haj'a 20 cr., Ioane Chila 40 cr., Vasiliu Stanu jud. si curat. 1 fl., Filipu Popu par. 50 cr., Nic. Popu par. in Manost. 1 fl., Anania Prunariu doc. 20 cr., Ioane Mateiu par. 50 cr., Georgiu Popu par. 40 cr., Georgiu Trenc'a par. 50 cr., Ioane Popu par. 1 fl., Greg. Chif'a cap. 1 fl., Eliseu Barbonu docente 20 cr., Dragomanu 1 fl. Sum'a 20 fl. 60 cr. *)

Promitiendu-ve a Ve incunoscencia si despre cele pertractate in adunarea comitetului comitatense si a senatului scol. comitatense amu onore etc. X.

Regnu sas. 28/16 Noem. 1872.

Stimate Domnule Redactore!

La provocarea coresp. G. V. alu „G. Tr.“ aparuta in N-rulu 81 alu Gazetei cu datu 30/18 Oct. a. c. aflandu-me indatoratu a raspunde, Ve rogu se binevoiti a publica urmatoriulu

Respunsu: Inainte de tote aflu de bine a face cunoscutu on. publicu cetitoriu, cumca corespondentele provocatoriu e: D. Grigoriu Vitéz din Téca, carele cá romanu devotatu si diaristu celebru atatu pre terenulu politico-nationalu catu si beserico-scolariu din mai multi articli — esiti parte din iscusitulul seu condeiu parte din condéele altoru corespondenti — e binisioru cunoscutu.

Dupa acésta scurta intr'oducere trecu la meritulu respunsului, incependu cu o intrebare si respundendu la ea:

Domnule Vitéz! Déca te asiu roga se-mi spuni: ca ce te-a indemnatu a esi inaintea publicului cu articlulu intitulatu: „Tractulu Regenului 16/9 1872“ de siguru ai raspunde, ca: „cá romanu devotatu — precum 'ti place a te numi — ai doritu a face unu servitiu salutaru causei beserico-scolarie din tractulu Regenului“ — si acésta ti-o-ar' si crede-o pe parola toti aceia, cari nu te cunosc mai de-aprópe, nu cunosc starea tractului in care s'a aflu sub D. protopopu M. Crisianu si in care se afla de presentu sub D. administratorele protopopescu Ioanne Hossu, cu deosebire, cari nu cunosc insusirele cestui din urma; deci astufeliu planulu

*) Asteptamu avisare dela locul competente despre starea si administrarea numitului fondu, pana atunci punemu sumuliti'a, cu adausulu din partemi de 1 fl. 40 cr. in cass'a pastratoriá din Brasiovu pe numele monumentului lui Iancu. Red.

D-tale: a trece inaintea publicului de romanu devotatu si a insulta si suspitiuna pre susu numitulul D. administratore — ti-ar' reusi de minune; — inse de asta data ai mistificatu reu Dnulu meu!

In sedaru ai imbracatu pelea de mnelu, — in sedaru ai lamentatu, „ca intelegintia si fruntasii locuitoriloru de prin tractulu Regenului ar' fi — quasi debelasati“ — cá asia se confundezi atentiu-nea publicului cetitoriu si se nu póta cunósce intentiunea cea reutatiósa a D-tale facia cu parintele administratore D. Ioanne Hossu! ca-ce, de órece insu-ti nu ai potutu nega acea, ca: „numitulul administratore protopopescu -si implinesce oficiulu cu cea mai rara diligintia, energia, buna-vointia etc.“ singuru acésta impregiuare te tradéza si dovedesce, ca prin assertiunile, cumca: „ar' cercetá, invistigá, scurmá, sufocá etc. — cá se póta satisfice scumpei sale Dómne“ — cauti nodu in papura!

Domnule Vitéz! Spunemi acum, ca ce te-a indemnatu a mestecá relatiuni familiare in caus'a beserico-scolare respective administratur'a tractului protopopescu? Asia déra, ca acésta intrebare te demasca?!

Vedi bunulu meu Domnu, ca pre Dta nu te-a indemnatu santiani'a causei, ci dorintia: a insulta si suspitiuna pre acestu barbatu binemeritatu! pre carele insusi Dta nolens volens ai fostu silitu a 'lu lauda; — apoi, cautandu nodu in papura si ne-aflandu, ai devenitu atatu de confusu, in catu ai retectitu in sacrariulu familiei sale.

Acésta retecire i s'ar' poté altui omu imputá fórté aspru, inse pre Dta te escusu, ca-ce sciui, ca, ... — nu ai avutu ocaziunea a te poté bucura de fericirea familiara, deci nu e mirare, déca nu ai sciutu, cumca: comitendu delictulu de vatamarea onórei si calumniare, comiti totu deodata si crim'a de sacrilegiu. Asia déra in acésta privintia te primescu in categori'a neimputabililoru.

Atat'a de o cam-data, spre a te face attentu, cumca de asta data ai mistificatu reu si ai retectitu intr'unu modu, de care totu omulu onestu si nepreocupatu se scandalisédia!

Cá in viitoriu se nu mai aluneci in astufeliu de pecatu, ar' fi bine cá se te tieni strictu de dis'a latina: „Laudare, quod laude et vituperare, quod vituperatione dignum est“ si apoi se scrii: „sine ira et studio“, candu apoi póte ca vei nemeri ceva bunu, precum ai fi nimeritu si in casulu de sub intrebare, déca nu mistifica-i si passagiuri dictate de simtiulu dorintiei: a vatamá, si calumniá — per fas et nefas. —

Se 'mi pardonie Reverendissimulu D. administratore I. H. pentru ca eu — neplenipotentiatu, ma póte in contra vointiei Dsale — am cutediatu a 'mi redica vocea in aperearea onórei préciinstiei sale atunci, candu póte ca Dsa cugeta, ca: pentru unu corespondinte cá D. Vitéz e celu mai bunu respunsu; a nu raspunde — „Contemne et vices“ si se multiumea cu respunsulu consciintiei Dsale si a opiniunei publice. Inse eu care eram directe provocatu a-i raspunde, si care, in interessulu dreptatiei me si simtu parte indreptatitu parte indatoratu a-i raspunde — nu puteam trece cu vederea si lasá ne dojenita acést'a indiscretiune a Dnului Vitéz.

Acum revinu la assertiunea Dlui Vitéz, cumca intelegintia etc. aru fi debalasata si ca nu-i aru fi sciutu spune caus'a.

Aici -ti potu marturi si eu, ca: intr'adeveru fia care omu din tractulu Regenului, carele se interesadia de caus'a beserico-scolaria nu numai ca e debalasatu, ci e amaritu pana in sufletu, candu scie, ca: in Reginu am poté avé nu numai o semiscola normale, ci o scola buna reale, prevediuta cu professori buni, ma chiaru si unu Gimnasiu romanu, — éra prin comunele din acestu tractu nu numai cateva beserice de pétra, ci si fonduri besericesci de mai multe mii fl. din a caroru interesuriu s'ar' poté salarisa preoti amesuratu recerintieloru spiritului tempului modernu si asiá si aru poté implini chiamarea si missiunea loru de luminatori ai poporului si mentori ai culturei, ne fiindu siliti a se luptá cu cascigarea paniei de tote dilele; — mai incolo am poté avé nu numai nesce umbre de scoli interióre confessionale, ci scoli corespondietóre legiei, prevediute cu docenti precum prescrie legea, cari -si ar' poté trage léfa din fondulu scolariu, ca-ce acea nu o potemu nega, ca venituri au fostu si poporulu inca aru fi contribuitu spre acestu scopu santu, si asia, déca venitele se administrau si manipulau cu conscientiositate, se inmultieau la multe mii.

Deci starea cea deplorabila in care se afla besericele si respective preotii si scolele din acestu

nefericitu tractu e cauza, ca inteligintia e debalasata, — si ar' fi si desperata — vedendu, ca D. exprotopopu M. Crisianu — acestu Herostrates modernu — numai pe unu anu e degradatu din oficiulu protopopescu, si asia, de si D. administratore lucra din resputeri cá unu Nehemias la reedificarea Ierusalimului, — in scurtulu tempu de unu anu nu va fi in stare a poté repará acea, ce a ruinatu si devastatu D. Crisianu in dieci de ani, neci va poté suplini acea, ce s'a neglesu totu in acei dieci de ani; apoi déca luamu si acea in consideratiune, cumca si acea ce va repará si creá in acestu anu, de siguru D. Crisianu revenindu la carma cá unu Crisiu infuriatu, pentru ca i s'a opritu rapidele-i cursu, — candu se va aflá éra si in cursulu seu, atunci cu atatu mai infricosia vehementia va curge si puternice-i torrenti voru devasta si nimici, totu ce se va aflá in calea loru! ca-ci sciimu pré bine, cumca neci unu lupu tienutu in legatória nu si-a mutat moravulu.

In acestu prospectu tristu facia cu viitorulu tractului nostru am poté fi desperati; inse noi nu desperamu, nu, ca-ce déca maritulu consistoriu din Blasiu nu -si va cunósce datorintia si responsabilitatea ce o are facia cu acestu tractu, atunci ni o vomu pricepe-o noi, cari sciimu, cumca posteritatea nu va condamná numai pre maritulu consistoriu si pre predictulu seu protopopu M. C., ci si pre noi; deci cá se nu fimu condamnati de complici in acestu pecatu nationale, vomu sci aflá calea, pre care se salvamu caus'a cea santa a besericei, preotiei si scolei, cá acea, ce are a conduce natiunea la fericire! si acea cale o vomu afla-o, — ca-ci: la acea nu ne poté sili maritulu consistoriu din Blasiu, cá se remanemu si mai departe sub tutela si parintiesca ingrigire a maritu aceluasiu sub conducerea faimosului parinte protopopu M. Crisianu, nu! —

Acesta ne mangaie pre noi; — deci, aibi bunatatea Dle Vitéz, — ca acela, care esci provocatu de mai multi — a le spune clientiloru Dtale acésta, si ai mai anima si cu acea: cá deórece seclulu nostru e seclulu luminei, deórece romanulu s'a desceptatu din somnulu celu de mórté, deórece are barbati, cari cu lumina aprinsa voru sci conduce sórtea natiunii romane, — voru esi din intunereculu celu seculariu, si asia vomu vedé: ca nu fanatismulu religionariu, ci sciintia impreunata cu virtute crestinésca conduce la fericire, deci ne vomu sci emancipa din ruginósele catene . . . . . *) si asia ne vomu aventá la chiamarea nóstra cea marétiá fora a vatama evlavi'a crestinésca, precum nu o au vatamatu neci acei'a, cari s'au emancipatu din catenele ultramontanismului si jesuitismului.

Mai incolo spunele Dle Vitéz si clientiloru Dtale — la cari — póte ca vocea opiniunei publice de pe aici inca nu va fi ajunsu — cumca: de si e dreptu, ca parintele Cris. numai pe unu anu e degradatu din oficiu protopopescu; — de sciimu din fonte securu, cumca maritulu consistoriu din Blasiu in locu de a-si cunósce gresial'a cea piramidale facuta prin aducerea faimósei sentintie in contra desu numitului protopopu -si mai face si cunun'a la acestu faptu memorabile prin acea, ca oprime — prin amenintari — ori si ce incercare spre a dovedí pecatele faimosului delinquentu, cari se ivescu in tota urm'a remasa dupa densulu, — dicu; de si e evidentu, cumca maritulu consistoriu se mai consuma de sacrulu doru: cá se espirédie acestu anu, si se revina parintele Crisianu in fruntea tractului, — pre langa tote aceste noi nu suntemu neci debalasati neci desperati — ci numai ne dóre, ca amu perdutu dieci de ani nefolositi si ne desteptamu cam tardiu si cu fórté mare nereperabila — dauna, — inse sperantia si consciintia ne mangaie, — santiani'a causei ne insufietiesce; apoi sentintia adusa de catra opiniunea publica, — acelu foru supremu in contra carui'a nu se mai poté apella si carea (sentintia) e scrisa cu litere eterne, si care se va inregistra in cronic'a acestui — de multu nefericitu — tractu — nu ne va condamna pre noi! — Cá se poti fi consolatu pre deplinu si se poti consolá si pre clientii Dtale: 'ti apromitu Dle Vitéz, ca, — de si sentintia, ce binevoiesci a o reclama, e unu volumu de vre-o 7—8 filere — de impreuna cu motivele —, si, de si acésta nu-

*) Se nu preocupamu cercumspectiunea si reservarea dispuzetiuniloru ulterioare ale consistoriului, carui trebuie se i diaca la anima mai multu prosperarea unu tractu, decatu cá se se intórca in cerculu vitiosu, cu dauna iminente din tote partile, in tempulu, candu auctoritatea se mesura cu campan'a de auru a fapteloru si a urmariloru prevediute. Red.

mai asia se va puté intielege respective judecă, ca catu e de minunata, déca se va combina cu cercetarea, care, deimpreuna cu o multime de documente: respunsulu, replica, duplica etc. etc. cuprinde vreo 300 filere, totusiu, deărace tóte le am in copia vidimata, le voi publicá din candu in candu . . . — apoi si pana asiu puté terminá acestu opu — voi escrie si concursu pentru compunerea unei brosiure, care la tempulu seu se se pertracteze in congressulu besericescu de una, éra de alta parte se ajunga la man'a intelligintiei romane din intréga Austro-Ungari'a si Romani'a, ca asia si acei-a, cari — nu au si nu aru avé ocazione a se informá despre persóna si conduit'a parintelui protopopu M. C. si despre parintiésc'a ingri-gire a maritului consistoriu din Blasiu facia cu caus'a cea santa ce o represinta si pentru care atatu inaintea poporului din acestu tractu in specie, catu si inaintea natiunei romane in genere, precum si inaintea lui Ddieu e responsabile.

In fine, cá se fia convinsu on. publicu cetitoriu, cumca pre Dta Dle Vitéz, nu te-a indemnatu numai santiani'a causei — sub a carei manta ai scrisu articulu lamentatoriu — si provocatoriu — mai adaugu, cumca: D. administratore I. H. in scurtulu tempu de candu fungeadia, a organizatu sinodele si comitetele parochiale si senatulu scolaru tractuale, a visitatu tractulu, respective averile si venitele besericele si scóloru introducundu o manipulare corespunditoria si conscientiósă, si deschidiendu mai multe izvóre de venitu — cu deosebire pentru infiantarea fondurilor scolarie, inse, de si cu aceste ocaziuni — nolens volens a descoperitu cate si mai cate — — — — — totusi — cá unu barbatu espertu si cautu — cunoscundusi chiamarea sa si situatiunea in care se afla — neci decum nu a scurmatu neci sufocatu, pre cum ai binevoitu a lu calumnia Dta.

Apoi, in catu e pentru diurnele ce le incasadia D. administratore desu numitu, aici éra sum silitu a marturi: cumca, acele nu i se potu imputá, ci si in acésta privintia ne obléga a ne exprime multiamita, ca-ci — de si e silitu a veni dintr'o departare de vre-o 5—6 mile, de si in Regenu e silitu a —si tiené cancellari'a in Hotel, de si a casa ii remane economi'a si alte afaceri, de si prin tractu nu póte calatori cá ss. apostoli, ci cu trăsura amesuratu pusetiunei sale materiale si rangului seu, prin urmare de si are scaderi materiale si spese enorme, si, de si scrisu este „ca vrednicu e lucratoriu de plat'a sa“ — totusi nu calculédia cadintiele neci in acea mesura, care e sistemisata prin ordinatiunea metropolitana.

Altucum si eu dicu si dorescu, ca: in catu mai curundu se vina congressulu, imperatia si uniformitatea organizarei besericesci, — si mai adaugu, ca dorescu si acea: cá se avemu multi barbati pre terenulu beserico-scolariu cá D administratore Ioanne Hossu. —

I. P. Maior.

Respunsu la articulu „afaceri scolastice“.

Gazet'a Transilvaniei aduse in Nr. 86—89 unu articlu „afaceri scolastice“, autoriulu caruia in lips'a unei ocupatiuni serióse si oneste se incerca a-si bate jocu de poporatiunea granitierésca din fostulu regimentu romanu I. de institutele ei de cultura, de guvernamentulu de astadi alu acestor'a si de alte persóne particulare intr'unu modu, precum o póte face numai unu omu lipsitu si de celu din urma restu(?) alu sentiului de omenia. Dupa elu granitieri preste totu suntu omeni ignoranti, Orlatiani neghiobi, habanci, decadiuti si scapatati, intieleginti'a granitierésca vila si servila, despoiata de sentiemente natiionali, reprezentanti'a generale a granitieriloru fora conscientia de sene, umilita si ingagiata regimului actualu, Comitetulu administrativu brutalu, predomnitu de elotismu, presiedintele seu, Baronulu Ursu, catana de casarma, Petri unu dascalu simplu, parochulu din Orlatu slabanogu, scurtu de susu pana diosu si in tóte laturele miserabilitate si decadintia, incatu déca asertiuniile aceste ar' fi adeverate, natiunea romana ar' avé cauza a se imbracă in doliu si a deplange pierirea si pierderea a 50.000 de suflete granitieresu din fostulu regimentu romanu I.

O sengura mangaiare i-ar mai remané, ca-ci din midiloculu acestei stricatiuni generale se inaltia maretia figura a barbatului modelu de virtute, scientia si capacitate, a directoriului dela scol'a din Orlatu, Joanu Papiu din Órd'a, „teologu absolutu eminentu“, „magistru de cantu in seminariulu archidiecesanu din Blasiu“, denumirea caruia de directoriu in Orlatu fú „cea mai buna si mai corecta“,

barbatu „zelosu“, carele „misca acheront'a spre a deschide ochii orbiloru si a destupá urechile surdiloru“ Orlatiani, esamenile sale „stralucite“, spre-siune vina de patrunderea chiamarei“ si in scurtu tempu „reputatiunea scolei trecu prin scrierile Dlui directoriu preste Carpati“ etc. etc. Póte, ca Ddieu ar' fi parasitu de multu Orlatulu si granitierimea, cá odinora pre Sodom'a si Gomor'a, de nu éra intre ei dreptulu si bunulu Papiu.

Cei ce au avutu patienti'a a ceti cu atentiune articlu „afaceri scolastice“ pana in capetu, voru fi aflatu fora multa spargere de capu, ca fia tramitatoriu acelu articlu ori si cine, autoriulu seu urditiu seu nu pote fi, decatu insusi omulu laudelorlu Papiu; ca-ce cine altulu se scie asia bine cele intemplete intre elu, si numai intre elu si visitatorii scólei sale; cine altulu se scia, ca scolarii sei se aflau pe atunci la cetitulu mechanicu; cine mai de parte se cunosca asia cu deameruntulu circulariale Comitetului catra invetiatorii granitieresci, pana si charti'a presidiala catre directoriu Papiu; cine se aiba scire de toti numerii Gazetei, in cari au esitu articlii scrisi de Papiu, si de alte multe amerunti, cari numai elu le póte sci; in fine numai Papiu celu preocupatu si orbitu de laudele proprie au potutu se lovésca chiaru si pe acela, pre care acumu in strimtorarea sa, se radima din tóte poterile, in — Blasiu; si lovitura este, si inca lovitura mare, candu sustiene, ca comune intregi, comune unite, ar' fi ajunsu la credinti'a, ca dela Blasiu nu le póte veni decatu — — stricatiune.

Dér se nu-se consterneze Blasiulu! Asertiunea acést'a e o apucatura tendentiósă, precum suntu tóte asertiuniile din articulu „afaceri scolastice“, bine sciendu autoriulu, ca scopulu seu nu si-lu póte ajunge marturisindu, ci-dóra-numai negandu, falsificandu adevérulu; elu inse s'a folositu de aceste midilóce intr'o mesura si intr'unu modu, incatu omului de omenia nu-i este permis a le trece cu vederea, si pentru aceea ceru indulgenti'a onoratoriu cetitori, pentru cá in cele urmatorie se dau adevérulu tributulu cuvenitu.

Nu afu de lipsa a respinge imputarea de ignorantia, ce li-se face granitieriloru; publiculu romanu cunósce virtutile loru belice, scie si de frumoşele fundatiuni, cari le facura — desi seraci si lipsiti — spre scopuri scolarie si cari in regimentulu romanu I. ajungu sum'a de 327.700 fl. v. a. ér in regimentulu alu doile se urca la unu milionu si diumetate, monumente aceste fora parecchia pe totu intinsulu Romaniei, de cari ignorantia nu a redicatu si nu va redicá nici odata nicaiurea.

Nici Orlatiani nu au lipsa de apararea mea; vorbésca unu Laurianu, unu Cipariu si alti cerifei din 1848, cari se mai afla inca in vietia si sciu din esperintia, ca ce au facutu Orlatiani pentru caus'a natiunala in acelu anu epochalu, precandu se aflau inca sub comand'a militaria, ér de atunci in cóce, sub impregiurari mai favoritorie, nu credu se se fi habaucitu, si nu credu nici pentru aceea, ca-ce insusi Papiu i apostroféza in unu articlu publicatu numai la 25 Juliu 1871 in Gazet'a Transilvaniei, Nr. 58 cu magulitoriele cuvante: „Fratii granitieri.

Asemenea si „representanti'a generale“, constatatória din 26 de deputati alesi de poporatiunea granitieria, inca va sci si va respunde ea, ca-ce a cutezatu a primi „fara a se alterá“ statutele „modificatiunile si conditiunile cele mai umilatérie din partea statului“ a „intratu in interiorulu invetiamentulu, abrogandu tote dispositiunile consiliului supremu archidiecesanu cu asia numitulu Normativu“, carele e „o adevérata compilatiune a legei regesci de instructiune“, si „a primitu intre obiectele de invetiamentu din deosebita consideratiune, predilectiune si ingagementu limb'a maghiara si germana in scóla“, tóte aceste fora a fi ascultatulu mai antaiu pre scrietoriulu articulu.

Ér comitetulu administrativu are se respundia de faptele sale senguru numai reprezentantiei generale, alu carei organu esecutivu este.

In fine Baronulu Ursu, presiedintele Comitetului, barbatulu, carele sciù resemná la odihn'a meritata cu totu dreptulu dupa unu sierbitiu indelungatu si onorificu si cu care se mandresce si are dreptu se se madrésca natiunea intréga, caci: „Wenn die Rose selbst sich schmückt, schmückt sie auch den Garten“, Baronulu Ursu, dicu, se va consolá de muscaturile vespelui uritu cu dis'a Nemtiului: „Von einem solchen Menschen verunglückt zu werden ist eine Ehre!“

Me voi ocupá inse mai in detaiu cu acea parte a articulu, carea se referesce mai multu seu mai pucinu la person'a mea. Voi incepe cu fatal'a visita dela 21 Novembre 1871: Cu o di mai inainte me chiama D-lu Baronu la sene si dupa o conver-

satiune mai lunga 'mi propúne a-lu insoci la visitarea scóloru granitieresci dicundu-mi: „Comitetulu nostru si-a cam pusu in rondu afacerile cu administrarea fundului scolastec; remane acumu, cá se-si indrepte atentiunea asupra scóloru, cu a caroru reorganizare l'a insarcinatu representanti'a generale la adunarea din 8 Maiu a. c. Spre acestu scopu inse e neaperatu delipsa, cá se le visitamu spre a ne poté face o icóna despre starea loru actuala. Voiu incepe cu scol'a din Orlatu, odata pentru ca e cea de antaiu intre scólele nóstre granitieresci, apoi pentru ca ne este cea mai „scumpa“ costandu-ne pre anu c. 1.500 fl. v. a., in fine e si un'a dintre cele mai aprópe.“

. . . . A dóu'a di la or'a 1 dupa amediadí plecaramu ambii catra Orlatu. Nu potu spune, ce cugete aveam, ce sentiementu me cuprinse pe cale Cá Nasaudeanu ardeam de dorulu de a vedé Orlatulu, centrulu regimentului frate; cá invetiatoriu de abia asteptám se punu petiorulu in scól'a, unde propuse candu-va unu Marianu, unu Pang'a, invetiatorii miei de orecandu.

Sosiramu la or'e 2³/₄; calculasemu asia, ca-ci doriamu a vedé masin'a scolasteca in deplin'a ei activitate.

Intraramu in clas'a superióra, combinata din clasa a trei'a si a patr'a, unde scieamu, ca propune Papiu. Scolarii la numeru 14, sarieau sbierandu preste bance, invetiatoriu lipsiea din scóla. Trecuramu in clas'a a dou'a, adeca in clas'a invetiatoriului Moldovanu, teologu absolutu cu eminentia intocma cá Papiu; 25 scolari sariea si aici preste bance, invetiatoriu cá in palma. Ajunseramu in clas'a prima la invetiatoriu Andreiu; acést'a éra presentu, inse siede fara ocupatiune la mésa, si 69 scolari 'lu imitau in bance. De ver-unu mesariu Fischer, cumu dice articulu, nici vorba. Sciendu, ca „directorulu“ Papiu -si are locuinti'a in edificiu scólei, lasai pre D-lu Baronu in scóla, si alergai spre a cautá pre invetiatorii absentii in casele invetiatoriulu diriginte. Aici Papiu si Moldovanu siedeau fara grigia si fora nici o ocupatiune la o mésa si povestiea. De inaintea loru nu, nu éra nici o carte, nici o mapa seu altu lucru de scóla, care se fi datu dovéda, ca s'aru fi ocupatu cu lucruri de ale scólei. Le spusei, ca D-lu Baronu astepta in scola; se sculara si venira dupa mene. Amu visitatu apoi de nou clasele, amu facutu pre invetiatori a intrebá din obiectele prescise pentru or'a aceea, am pusu si io ici colea cate o intrebare, cá se me convingu despre desteritatea scolariiloru in cugetare. Absenti'a invetiatoriloru din clase in tempulu de propunere, precumu si ceea ce amu veditu si esperiatu in scola, ne-au rapitu tote ilusiunile; desamagirea a fostu completa si dorerosa. Grabiramu catra casa, caci diu'a éra inaintata, si drumulu si tempulu forte reu. Pe cale ne comunicaramu observarile facute, si ambii ne uniramu in exclamarea: „Déca scol'a din Orlatu e asia, ce va fi de celealte 14 scóle granitieresci?“ D-lu Baronu pierdú voia de a visitá curundu si alte scóle granitieresci, -mi cerú inse compunerea unui circulariu catra toti invetiatorii granitieresci, in care se se arate cu fidelitate defectele observate la scóla din Orlatu, fara inse a numi loculu si numele invetiatoriloru. Adou'a di presentai conceptulu, carele se primi. Eca-lu aici.

(Va urmá.)

Romani'a. In 30 Nov. una Comisiune alésa de Camera pentru a presenta Domnitorului adres'a la cuventulu de tronu fú primita cu indatinata solenitate. D. Gr. Ghica a citituo, ea cá o parafrase a mesajului exprime intielegerea leale intre legislativa si executiva, si apromiterea a vota tóte in caus'a calei ferate, a desvoltarii poteriloru armatei, pentru nóue reforme si schimburi de legi, in fine cu multumire primesce si asigurarea, ca relatiunile cu poterile straine suntu satisfacátorie „Gubernulu si natiunea romana“, dice adresa, „tari prin sentimentulu drepturiloru de autonomia ale tierii, consacrate prin tractate voru sci prin energia si totuodata a cere respectulu legaturiloru internationali.“

Domnitoriulu respunde:

„Ve multumescu pentru sentiementele sincere ce'mi exprimate. Vocea tierii o voi asculta totu-d'a-una cu bagare de séma si ve repetu, cu acésta ocazia, ca datoriu Mea de a indeplini scopulu ce providenti'a si increderea natiunii 'mi-a desemnatu va fi mai presusu de ori-ce consideratia.“

Asceptu D-lor deputati, cá se nu am de catu a me felicita — ca si pene acumu — de binevoitorulu concursu ce, speru, ca veti urma a-lu da si-

linteriorului guvernului meu care, la rondulu seu, nu se va departa nici una-data de la datorita ce are de a apara interesele Statului si a mantine principiulu armoniei puterilor. Astu-felu, D-loru, vomu conduce destinele Romaniei pe calea cea mare.

Fiti bine incredintiati ca simtindu atatu Eu catu si Dónna una adeverata placere primindu urarile ce Ne vinu din partea mandatariloru natiunii“.

Despre imbunatatirea instructiunii poporului, despre cultura neci adress'a, neci respunsulu domnitorului nu pomenescu nemica! —

Facia cu acesta „Poporulu publica „Scomote Sinistre“ intr'o coresp. din Berlinu, ca cá resultatu alu intelnirei dela Gastein, in cercurile diplomatice acolo se sustiene, ca Romani'a va fi data Austriei si inca cu consentimentulu Portii, in pretiu pentru cedarea frontierei germane si italiene, la ceea ce s'ar' invoi si Austri'a. Astufeliu de amestecu nu presupune virginitatea autonomiei Romaniei! —

In Camer'a Romaniei d. Vernescu facu interpelatiune pentru absurdile cu calea ferata si facu motiunea, cá camer'a se-si respice displacerea facia cu regimulu, ca n'a respectatu legea ei, inse mai-oritatea a respins'o luandu in conosciinta argumentele guberniului.

Societatea academica romana

V.

Premiulu Alesandru Odobescu.

Conformu decisiunii societatii academice romane din sedinti'a din Augustu 1871, pentru cea mai buna lucrare istorica asupra originei Daciloru, se publica concursu cu programmu si conditiunile urmatore:

I. Cercetari asupra popóreloru cari au locuitu tie-rele romane d'a stanga Dunarii mai nainte de conchista acestoru tieri de catre imperatoarele Traianu.

Aceste cercetari voru fi indreptate:

1. Asupra geografiei antice a Daciei din timpii anteriori asiedieminteloru romane dintr'ensa;

2. Asupra originei, denumiriloru si destinc-tiuniloru etnografice ale popóreloru, cari au locuitu aceste tieri.

3. Asupra religii, institutiuniloru, legiloru, usuriloru si gradulu de civilizatiune ale aceluor popóre, avendu-se in vedere si monumentele de ori-ce natura cari s'au pututu pastra de la densele;

Asupra vestigiiloru remase din limbele loru.

Concurinti voru trebui se estraga notiuni pe catu se póte mai complete din autorii antici (eleni si latini), cari au atinsu aceste subiecte, si totu-d'una data se supuie la una critica comparativa plina de atentiune tóte opiniunile principali emise de in-vetiatii istorici si archeologi moderni asupra materieru din programa.

Printr'unu asemene studiu, concurrentii voru trebui se formeze una opiniune critica, pe care o voru intemeia pe argumente sciintifice.

II. Scrierea va avé una distributiune sistema-tica; ea va fi redesa in limba romana c'unu stilu corect si limpede. Testulu disertatiunii va avé una intindere aprosimativa cá de 200 pagine in 8, de tiparu cu litere garmontu. Cantitatea si estensiunea noteloru anesate la testu suntu lasate la dispo-sitiunea autoriloru.

III. Manuscriptele voru fi tramise la delega-tiunea societatii academice, curatu prescise de mana straina, fara d'a purta numele autorelui, ci numai una devisa scrisa atatu pe manuscriptu catu si p'unu alaturatu plicu sigilat, care va contine numele si adres'a autorelui.

Termenulu defiptu pentru admisiunea manus-cripteloru este pene la 15 Iuliu, anulu 1873.

Disertatiunile voru fi judecate de societatea academica, care va decerne premiulu aceleia, care va fi recunoscuta ca satisface tóte conditiunile pro-gramei.

IV. Premiulu care se va puté decerne in anulu 1873 va fi in suma de 1,000 lei noui, plus in-teresele ce capitalulu acesta va fi produsu pene la epoc'a decernerii premiului.

V. Netremittendu-se nici unu manuscriptu pene la termenulu mai susu defiptu, se va prelungi con-cursulu auca pe unu anu, adica pene la 1874, a-daugundu-se la premiu si interesele sumei pe alu treilea anu.

Presiedinte, N. Kretulescu.

Secretariu, V. A. Urechia.

Varietati.

— † (Necrologu.) Gregoriu Cavaleru de Bott'a, Vice-Capitanu districtuale in pensiune, si fostu oficiru in regimentulu romanu de granitia a Naseudului, Cavaleru alu „Coronei de fieru,“ deco-ratu cu crucea pentru merite militari, — in urm'a unui morbu de ani indelungati, trecu la cele eterne in 11 Dec. la 3 1/2 óre d. pr. in Clusiu, in etate de 49 ani, in alu 19-a anu alu casatóriei sale, lasandu in doliu pre soci'a sa, pre unu fiu si o fica a sa si pe fratii sei. Inmormentarea s'a es-secutatu vineri in 13 Dec. la 3 óre d. pr. cu pom-p'a cuvenita. — Fia-i tierin'a usóra!

Edictu.

(Capetu.)

II. Afacerile de carti funduarie le prevede;

1) sedria judecatorésca din Nesseudu pentru comunele enumerate sub I. a) alu districtulu Nes-seudu.

2) sedri'a judecatorésca din Bistritia pentru co-munele enumerate sub I. b) alu districtulu Nes-seudu, si cele sub I. d) enumerate alu districtulu Bistritia.

3) sedria judecatorésca din Maros - Vasarheiu pentru comunele enumerate sub I. c) din districtulu Nesseudu si a comunei Farago din comitatulu Co-losiu enumerata sub I. m).

4) sedria judecatorésca din Sepsi-St.-György pentru comunele enumerate sub I. e) f) g) h).

5) sedria judecatorésca din Mediasiu pentru co-muna Mediasiu enumerate sub I. i).

6) sedria judecatorésca din Alba Julia pentrn comuna Orastia enumerata sub I. k).

7) sedria judecatorésca din Hatiegu pentru co-muna opidana Hatiegu enumerata sub I. l) in fine.

8) sedria judecatorésca din Clusiu pentru co-munele Legin si Berchenisiu din comitatulu Co-losiu, enumerate sub I. m).

III. Cu privire la trebile si afacerile oficióse, care se voru incepe cu 1-a Ianuarie 1873. la fia-care din judecatoriile susu insemnate se emitu ur-matoriile provocatiuni si dispositiuni:

1) Se provoca tóte persoanele, cari in urm'a vreunui dreptu de proprietate, de pemnu ori de a-renda, avutu inca pre tempulu autenticarei proto-coleloru cartiloru funduarie, séu celu pucinu castigatu inca inainte de 1-a Ianuarie 1872, credu ca potu se pretinda vreo indreptare, intregire, descriere, adaugere, seu stramutare in protocoalele cartiloru funduarie, fia in privintia compunerei corpului funduaru séu a relatiuniloru de posesiune intabulate; cá aceste pretensiuni pana **inclusive la 31 Au-gustu 1873** cu atatu mai vertosu se le in-sinuadie, cu catu la din contra acele spre dauna unui alu treilea, care pre temeulu inscrieriloru cu-prinse in protocoalele funduarie, incependu dela 1-a Ianuarie 1873 va castigá cu credintia buna alte drepturi tabularie, nu se voru lua mai multu in consideratiune.

Acést'a insinuare are a se intinde pe tóte drep-turile de posesiune inca necuprinse in protocoalele fun-duarie, fora osebire, ca ore acele in cartile vechi esite au ne esite din usu, ori in fasiuni funduarie séu alte carti, foie si registre, suntu cuprinse ori ba, si ori a intinsu o partida in privintia trans-crierii de posesiune a vreunui bunu castigatu rogare la vr'una judecatorie, si judecatoria a decisu asupra acestei instantie, ori ba.

Deci indatorirea spre insinuare cade mai alesu pre tóte acele persoane, ale caroru drepturi de po-sesiune la comisiunea localisarei neci prin sine, neci prin reprezentantii denumiti de comisiune s'au adusu in valoare; séu cari nu au fostu in stare dupa re-gulele localisarei a-si legitimá afirmatulu dreptu mai tare de posesiune ori de composesiune in contra po-sesorului facticu aflatu prin comisiune si inscri-su in protocoalele funduarie; pretensiunea loru adusa inainte fia insemnata in protocoalele funduarie seu in pro-tocolulu generalu de pertractare, ori ba.

2) Mai de parte tóte persoanele cari:

a) pe realitatile inscise in protocoalele fun-duare dupa detiermurirea prea inaltei patente de aviticitate din 29 Maiu 1853, si-au adusu de valoare dreptulu de aviticitate séu de rescumperare pemnorale, au sub altu titulu legitimu si-au insusitu dreptu de proprietate, — séu caroru;

b) dupa otarirea aceleiasi patente de aviticitate li se cuvine terminu mai lungu spre realizarea drep-tului de rescumperarea pemnorale, prin asta se pro-vóca aceste pretensiuni pana celu multa la **31**

Augustu 1873 inclusive, spre incujurarea urmariloru de dreptu amintite mai in susu sub punc-tulu 1-mu, a le insinua, si in casutu amintitu sub a) procesulu de dreptu pendente, spre adnotare in protocolulu funduaru, séu dreptulu recastigatu prin calea legale spre strapunere in acelasi; er' in ca-sulu b) dreptulu de rescumperare pemnoralu, ce li se cuvine inca, spre insemnare in protocolulu fun-duariu, a-lu legitimá cu documinte autentice.

3) Asemene tóte persoanele, cari pe bunurile nemiscatóre inprotocolate, séu si-au castigatu dreptu de prioritate, pemnu, servitute, au alte drepturi prin intabulari, insemnari, adnotaciuni, ori conscrieri pemnorale judiciari, séu pana la 1-a Ianuarie 1872 inca si voru castigá, se provoca, aceste drepturi din scopulu inscrierei loru in foi'a sarcineloru corpuri-loru funduarie pana celu multu **31 Decembre 1873 inclusive** cu atatu mai siguru ale in-sinuná, cu catu din contra dreptulu prioritatei cas-tigate mai inainte si-lu voru preda; precandu din contra facundu insinuare la timpu cuvenitu, drep-tulu de antaetate castigatu pana la 1-a Ianuarie 1873, i voru remane in valóre facia si cu a cei castigatori si creditoru ipotitarii nooi, cari au casti-gatu dreptu de proprietate séu de pemnu dupa diu'a acum mentiunata.

4) Acelea pretensiuni, care se basadia pre deo-bligamintele urbariale, sau alte referentie de acea naiura, regulate prin patentu din 21 Juni 1854 edata de foia de legi imperiale, bucata LV. Nr. 151 suntu eschise de la provocarile edictale spre insin-uare si demonstrarea precumu si dela pretractarile obicinuite in urma edicteloru fora deosebire, fia acele in protocoalele de localisare prenotate, ori ba.

5) Terminii edictali prescisi in aliniiele pre-cendinti, nu admitu neci prorogare, neci iustificare ori innoire de procesu.

6) Publicatele protocoale funduarie se voru con-siderá si conduce de la 1-a Ianuarie 1874 ince-pendu, cá carti funduarie conforma § 321 din co-dicea civile generale; deci incependu de la diu'a mentiunata, drepturi noue de proprietate, ipotoca ori alte drepturi reali asupra bunuriloru nemiscatóre in-troduse in ele, se voru poté castigá si transferi a-supra altora, precum si a se sterge numai prin in-tabulare legale, in acele carti, fora de a deroga inse pretensiuniloru asupra acestoru bunuri nemiscatóre mainainte castigate, insinuate si legitimate in ter-minulu edictale.

7) Prescriptele dupa cari voru avé de a se in-dreptá partile si judecatoriile la implenirea si ese-cutarea trebiloru si afaceriloru oficióse, insemnate in acestu edictu, suntu cuprinse in procesur'a transilvana pentru cartile funduarie, emise cu ordina-tiunea Ministeriului de Justitia ddo. 5 Feb. 1870 (Archivulu Ordinatiuniloru, anulu 1870 fasciura I. si II.)

8) Acei creditoru, cari prin orearea transcri-ere aru suferi stricatiunea cu privire la prioritatea pretensiuniloru loru transcriere séu transcriende, esep-tiunile si facia cu una a treia persóna le potu re-alisa inca in siese luni dupa terminulu defiptu in punctulu 3, — adeca pana la **sfintulu lunel Junie 1874** referésca-se acele eseptiuni la va-liditatea pretensiuniloru, la incetarea, ori prioritatea loru. — Dupa decurgerea acestui terminu, facia cu o a treia persóna nu se voru mai pote realizá ase-mene eseptiuni.

9) Judecatoriile indicate sub II. in afa-cerile loru voru intrebuintia sigilulu judecatoriei res-pective.

Clusiu, 20 Novembre 1872.

Directiunea r. u. de carti fundu-arie pentru Trasilvania.

Cursurile

la bursa in 20 Dec. 1872 stá asia:

	fl.	cr.	v. a.
Galbini imperatesci	—	—	—
Napoleoni	8	76	—
Augsburg	108	80	—
Londonu	109	60	—
Imprumutulu nationalu	66	65	—
Obligatiile metalice vechi de 5%	70	20	—
Obligatiunile rurale ungare	79	—	—
„ „ temesiane	78	—	—
„ „ transilvane	77	—	—
„ „ croato-slav.	—	—	—
Actiunile banicei	961	—	—
„ creditului	331	75	—